

Κατά το άρθρο 386 παρ. 1 του ΠΚ, "όποιος ...", κατά δε την παρ. 3 του ίδιου άρθρου "επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών" α)..β) αν το περιουσιακό όφελος ή η προξενηθείσα ζημία υπερβαίνει συνολικά το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000 ευρώ), όπως αυτό αναπροσαρμόστηκε με το άρθρο 24 του ν. 4055/2012).

Αν δε η απάτη στρέφεται κατά του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των λοιπών νομικών προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 263 Α του ΠΚ, και το όφελος που πέτυχε ή επιδίωξε ο δράστης ή η ζημία που προξενήθηκε ή απειλήθηκε σ' αυτά υπερβαίνει το ποσό των 150.000 ευρώ, τότε κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του ν 1608/1950 (όπως ήδη ισχύει μετά από τροποποιήσεις) επιβάλλεται κάθειρξη και, αν συντρέχουν ιδιαίζοντως επιβαρυντικές περιστάσεις, ιδίως αν ο ένοχος εξακολούθησε επί μακρό την εκτέλεση του εγκλήματος ή το αντικείμενο του εγκλήματος είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του υπαλλακτικώς μικτού εγκλήματος της απάτης απαιτούνται: α) **σκοπός του δράστη** να περιποιήσει στον εαυτό του ή και σε άλλον (τρίτον) παράνομο περιουσιακό όφελος, έστω και αν τελικώς δεν επιτευχθεί το όφελος β) **εν γνώσει**, υπό την έννοια του άμεσου δόλου, παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών, από την οποία, ως παραγωγό αιτία, παραπλανήθηκε κάποιος και προέβη στην επιζήμια για τον ίδιο ή άλλον πράξη, παράλειψη ή ανοχή. Η παράσταση ψευδών γεγονότων μπορεί να συνίσταται σε οποιαδήποτε ανακοίνωση, δήλωση ή ισχυρισμό, στον οποίο υπάρχει ανακριβής απεικόνιση της πραγματικότητας, μπορεί δε να είναι ρητή ή να συνάγεται και συμπερασματικά από τη συμπεριφορά του δράστη, και γ) **βλάβη ξένης, κατά το αστικό δίκαιο, περιουσίας**, η οποία να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την απατηλή συμπεριφορά (παραπλανητική ενέργεια ή παράλειψη του δράστη) και την συνεπεία αυτής πλάνη εκείνου που προέβη στην περιουσιακή διάθεση, χωρίς να απαιτείται ταυτότητα παραπλανηθέντος και ζημιωθέντος. Η κατά τα άνω παραπλάνηση του άλλου πραγματώνεται, **με τρεις υπαλλακτικά μικτούς τρόπους (παράσταση - απόκρυψη - παρασιώπηση)** που κατατείνουν σε ένα και το αυτό έγκλημα, οι οποίοι διαφέρουν εννοιολογικά μεταξύ τους και από τους οποίους οι δύο πρώτοι συνιστούν περιπτώσεις θετικής απατηλής συμπεριφοράς, ενώ ο τρίτος, της παρασιώπησης αληθινών γεγονότων, περίπτωση απατηλής συμπεριφοράς δια παραλείψεως, με την παράλειψη δηλαδή ανακοίνωσης αληθινών γεγονότων, για τα οποία υπήρχε υποχρέωση ανακοίνωσης από τον νόμο, σύμβαση ή προηγούμενη συμπεριφορά του υπαιτίου. **Η πράξη εξαπάτησης πρέπει να κατευθύνεται στην πρόκληση ή διατήρηση πλάνης σε άλλον, η οποία όμως δεν προκλήθηκε προηγουμένως σ' αυτόν από το δράστη με διαφορετικό από τους υπαλλακτικώς αναφερόμενους τρόπους τέλεσης της**

απάτης. Με την έκφραση "διατήρηση πλάνης" δεν εννοείται κατ' ακριβολογία η διατήρηση μιας αρχικά υφιστάμενης αμετάβλητης παράστασης, αλλά παράλειψη του δράστη να αποτρέψει ή να άρει επιγενόμενη πλάνη, οφειλόμενη στο ότι ο διαθέτων θεωρεί υφιστάμενη μία κατάσταση, η οποία όμως στην πραγματικότητα έχει εν τω μεταξύ μεταβληθεί.

Περιουσία, νοείται το σύνολο των οικονομικών αγαθών του προσώπου που έχουν χρηματική αξία, βλάβη δε της περιουσίας είναι η μείωση αυτής, δηλαδή η επί ελάττον διαφορά μεταξύ της χρηματικής αξίας την οποία είχε προ της διάθεσης που προκλήθηκε με την απατηλή συμπεριφορά και εκείνης που απέμεινε μετά από αυτήν. Βλάβη της περιουσίας υπάρχει έστω και αν ο παθών έχει ενεργό αξίωση προς ανόρθωσή της.

Χρόνος τέλεσης του εγκλήματος της απάτης θεωρείται, ενόψει του άρθρου 17 ΠΚ, ο χρόνος, κατά τον οποίο ο δράστης, με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος, ενήργησε και ολοκλήρωσε την απατηλή συμπεριφορά του, **προβαίνοντας στην παράσταση ψευδών γεγονότων** ως αληθινών ή στην αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση των αληθινών, που συνιστούν τους υπαλλακτικώς μικτούς τρόπους τέλεσης της απάτης, **είναι δε αδιάφορος ο μεταγενέστερος χρόνος επέλευσης της περιουσιακής βλάβης** στον παθόντα, με την οποία ολοκληρώνεται η απάτη, καθώς και ο χρόνος, που επιχειρήθηκε η ζημιογόνος ενέργεια, παράλειψη η ανοχή του παραπλανηθέντα.

Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου **98 ΠΚ** προκύπτει, ότι κατ' εξακολούθηση έγκλημα είναι εκείνο, το οποίο τελείται από το ίδιο πρόσωπο και απαρτίζεται από περισσότερες αυτοτελείς ομοειδείς μερικότερες πράξεις, διακρινόμενες χρονικά μεταξύ τους, που προσβάλλουν το ίδιο έννομο αγαθό και κάθε μία περιέχει πλήρη τα στοιχεία ενός και του αυτού εγκλήματος, συνδέονται δε μεταξύ τους με την ταυτότητα της απόφασης για την τέλεσή τους. Έτσι, **προκειμένου περί απάτης**, τότε μόνο υπάρχουν περισσότερες πράξεις, που αν συνδέονται και με την ταυτότητα της απόφασης προς τέλεσή τους, θα αποτελούν κατ' εξακολούθηση τέλεση αυτής, **αν κάθε επιζήμια για τον παθόντα πράξη είναι αποτέλεσμα χωριστής πλάνης του εξαπατηθέντος, που προκλήθηκε από χωριστή απατηλή συμπεριφορά του κατηγορουμένου.** Αντίθετα, τελείται **μία πράξη απάτης** και όχι περισσότερες εξακολουθητικώς τελούμενες, **όταν συνεπεία της άπαξ προκληθείσας πλάνης, ο εξαπατηθείς προβαίνει σε περισσότερες και σε διαφορετικούς χρόνους (διαδοχικές) επιζήμιες πράξεις.** Έτσι, επί απάτης που συνεπάγεται περιοδικές καταβολές εκ μέρους του εξαπατηθέντος, συνιστάμενες στη χωρίς υποχρέωση καταβολή ενός επιδόματος ή μισθού δεν συντρέχει περίπτωση κατ' εξακολούθηση τέλεσης της απάτης, αφού, για να υπάρξει εξακολουθούν έγκλημα, θα πρέπει να διαπράττεται κάθε φορά μια νέα αυτοτελής απάτη. Εξάλλου, όταν η εξαπάτηση είναι το αποτέλεσμα της θετικής ενέργειας της

ψευδούς παράστασης, **δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνεχίζεται με τη μορφή της παράλειψης άρσης της πλάνης του θύματος, ως ένα δήθεν έγκλημα μη γνήσιας παράλειψης.** Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στη μετατροπή κάθε στιγμιαίου εγκλήματος σε διαρκές και κάθε εγκληματική ενέργεια σε σύνθετη συμπεριφορά (ενέργειας και παράλειψης), που έχει ως συνέπεια η διάπραξή της να διαρκεί για όσο χρονικό διάστημα δεν επέρχονται ακόμη τα τελικά αποτελέσματά τους. Έτσι, σε περίπτωση που η πλάνη του θύματος και η περιουσιακή διάθεση, την οποία επιχειρεί, προκαλείται με θετική ενέργεια, η παράλειψη άρσης αυτής της διάθεσης είναι ποινικά αδιάφορη. **Δεν δημιουργείται δε υποχρέωση άρσης της ήδη επελθούσας πλάνης που οδηγεί σε διαδοχικές διαθέσεις** και διαδοχικές επιζήμιες συνέπειες, που αντιστοιχούν στο συνολικό όφελος, στο οποίο απέβλεπε ο δράστης με την άπαξ επιδειχθείσα απατηλή συμπεριφορά του, και που εντάσσονται σε ένα και το αυτό έγκλημα απάτης, με το οποίο δεν δημιουργείται κάποιος άλλος κίνδυνος για κάποιο άλλο αγαθό, αλλά είναι το ίδιο περιουσιακό αγαθό του τρίτου με το ίδιο υλικό αντικείμενο που πλήττεται στην ίδια έκταση, δηλ. στο ίδιο ποσό, στο οποίο εξ αρχής απέβλεψε ο δράστης ως περιουσιακό όφελος. Διαφορετική εκδοχή θα οδηγούσε στο αποτέλεσμα, σε κάθε περίπτωση που η περιουσιακή διάθεση και η εξ αυτής βλάβη δεν επέρχεται ταυτόχρονα με την ολοκλήρωση της παραπλανητικής συμπεριφοράς και την εξ αυτής προκληθείσα πλάνη αλλά μεταγενέστερα, να δημιουργείται, από το χρονικό σημείο της επελθούσας πλάνης, αμέσως υποχρέωση του δράστη, λόγω προηγούμενης επικίνδυνης κατάστασης που ο ίδιος δημιούργησε, να αποτρέψει την περιουσιακή διάθεση, στην οποία όμως απέβλεπε με την αμέσως προηγηθείσα συμπεριφορά του. **Συνακολούθα, επί απάτης, που συνεπάγεται περιοδικές καταβολές εκ μέρους του εξαπατηθέντος και η πλάνη του θύματος και η περιουσιακή διάθεση πραγματοποιήθηκε με θετική ενέργεια, ήτοι με την άπαξ θετική απατηλή συμπεριφορά της παράστασης ψευδούς γεγονότος, ως αληθινού, δεν μπορεί να θεωρηθεί, ότι συνεχίζεται με τη μορφή του διαφορετικού υπαλλακτικού τρόπου της παρασιώπησης ήτοι της παράλειψης ανακοίνωσης του αληθινού γεγονότος και με τη δημιουργία έτσι νέας πλάνης, κάθε φορά που εισπράττει το μισθό του, που όμως αυτή έχει ήδη επέλθει με την αρχική επιδειχθείσα απατηλή συμπεριφορά του, και να αποτελεί έτσι κατ' εξακολούθηση έγκλημα, αν δεν διαπράττεται κάθε φορά νέα αυτοτελής απάτη, με την πρόκληση νέας και διαφορετικής βλάβης στην περιουσία του παθόντος.**